

Підсумовуючи, варто зазначити, що циркулярна економіка мусить базуватися не тільки на зміні поведінки окремої людини, але в цілому на зміні системи. Щоб її законам підкорилася велика промисловість, для неї у цій моделі мають бути очевидні переваги. І вони є. Для конкретних компаній на ринку – це:

- суттєва економія усіх видів ресурсів;
- запровадження ефективного ресурсокористування;
- стимулювання інновацій;
- можливість задовольнити потреби постійно зростаючого населення з меншими витратами;
- зростання економіки і доходів.

Література

1. Четверта промислова революція: зміна напрямів міжнародних інвестиційних потоків: моногр. / за наук. ред. д.е.н., проф. А.І. Кривого та д.е.н., проф. О.М. Сохацької. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 478 с.

2. Циркулярна економіка. Організаційно-правові аспекти. URL: <https://www.businesslaw.org.ua/circle-economic-t/> (дата звернення: 29.10.2020).

УДК 658.18:656.2

Токмакова Ірина Василівна

д.е.н., доцент, професор кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Український державний університет залізничного транспорту

Харченко Ольга Володимирівна

аспірант кафедри економіки та управління виробничим і комерційним бізнесом

Український державний університет залізничного транспорту

РОЗВИТОК СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

На підприємствах залізничного транспорту в даний час все більшої актуальності набувають питання оптимального витрачання різних видів ресурсів, що сприяє зниженню витрат і підвищенню соціально-економічної ефективності діяльності. Критична ситуація, що наразі склалася в залізничній галузі, обумовлює не тільки доцільність, а й необхідність переходу підприємств залізничного транспорту на ресурсозберігаючий тип відтворення, який ґрунтується на раціональному використанні всіх видів ресурсів.

Стосовно діяльності підприємств залізничного транспорту, ресурсозбереження найбільш повно розглядається з таких точок зору, як процес підвищення ефективності використання та інтенсифікації факторів виробництва.

Тому, ресурсозбереження на залізничному транспорті може трактуватися як раціональне витрачання різних видів ресурсів на основі їх економії з метою підвищення ефективності діяльності підприємства і, як наслідок, всієї транспортної галузі [1].

Орієнтація підприємства залізничного транспорту на ресурсозберігаючий тип організації діяльності вимагає формування ефективної системи стратегічного управління ресурсозбереженням як ключового фактору забезпечення сталого розвитку.

Вихідним етапом стратегічного управління ресурсозбереженням є формулювання місії, яка визначає основні стратегічні цілі і завдання ресурсозберігаючої діяльності. При цьому результати, засновані на системі показників оцінки ефективності, будуть досягатися завдяки злагодженій роботі всіх ланок підприємства при безпосередній участі вищого менеджменту.

У сучасних складних економічних умовах для підприємств залізничного транспорту необхідно визначити основні напрямки стратегічної роботи, що забезпечують ресурсозбереження. Розроблення системи стратегічного управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту включає в себе перш за все скорочення споживання паливно-енергетичних ресурсів, економію матеріальних і людських ресурсів [2]. Слід констатувати, що завдання ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту мають вирішуватися на всіх стадіях життєвого циклу транспортної продукції: наукових дослідженнях, проектування, виробництва, експлуатації та утилізації.

Стратегічний підхід до управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту актуалізує завдання оцінки та розвитку потенціалу ресурсозбереження, які повинні здійснюватися на постійній основі. Відповідно, для виявлення найбільш повного ресурсного потенціалу, з метою реалізації концепції інтенсивного ресурсозбереження, в рамках системи стратегічного управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту пропонується проводити аналіз ефективності використання ресурсного потенціалу, а також аналіз рівня забезпеченості підприємства ресурсами в межах кожного бізнес-процесу.

Як показує передовий досвід, основними умовами формування ресурсоефективної стратегії підприємств залізничного транспорту повинні стати:

- створення механізмів стимулювання ресурсо- та енергозбереження;
- удосконалення фінансування та реалізації програм і проєктів з ефективного використання всіх видів ресурсів;
- створення і використання прогресивних техніки, технологій і матеріалів, що забезпечують якісне підвищення ефективності ресурсо- і енергоспоживання;
- впровадження систем контролю за ходом реалізації ресурсозберігаючих програм та заходів відповідальності за їх виконання.

Варто вказати, що для досягнення цілей ресурсозбереження необхідне впровадження системи оцінки, вибір критеріїв результативності використання ресурсів, які могли б відобразити як величину ресурсів, що надходять, так і ступінь їх використання.

Поряд з вищезазначеними напрямками стратегічного управління, необхідно пам'ятати ще й про те, що результативність ресурсозберігаючих програм багато в чому залежить від того, наскільки висока ефективність реалізації людського фактора, наскільки чітко і налагоджено функціонує комплексний ієрархічний економіко-організаційний механізм раціонального природокористування матеріальних ресурсів. Тому одними з основних заходів у системі стратегічного управління ресурсозбереженням на підприємствах залізничного транспорту мають стати розробка та впровадження мотиваційних програм, що стимулюють учасників ресурсозберігаючої діяльності до підвищення їх ефективності та результативності.

Література

1. Чернышова Л. И. Роль ресурсосбережения в оптимизации затрат предприятий железнодорожного транспорта. Управление экономическими системами. 2016. no. 11 (93). pp. 20. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/rol-resursosberezheniya-v-optimizatsii-zatrat-predpriyatiy-zheleznodorozhnogo-transporta> (дата звернення: 28.10.2020).
2. Панченко Н. Г. Формування стратегії ресурсозбереження на підприємствах залізничного транспорту // *Проблеми системного підходу в економіці*. 2018. Вип. 5 (67). С. 94–99.